

Hrdinská, ale marná snaha vojáků vzepřít se válce. Rumburská vzpoura

19. 05. 2018 00:00

Hlavní program vzpomínkové akce na vojenskou vzpouru v Rumburku v kontextu s ukončením 1. světové války a vzniku samostatného Československa se odehraje v neděli 20. května v Novém Boru za přítomnosti představitelů samosprávy, pamětníků a významných hostů. Na slavnostním zahájení promluví hejtman Libereckého kraje Martin Půta.

Rumburská vzpoura jako protiválečné vystoupení českých vojáků náhradního praporu 7. střeleckého pluku rakousko-uherské armády vypukla 21. května 1918. Vyvolali ji bývalí zajatci, propuštění z ruského zajetí a zařazení zpátky do armády. Důvodem byla jejich nespokojenost s průtahy při vyplácení dlužného žoldu za dobu zajetí, šikana od německých velitelů a zhoršujícím se stravováním. „*Odvaha vzepřít se útlaku a nesnesitelným podmínkám v sobě nese velký odkaz do současnosti pro generace, které žádný válečný konflikt nezažily. Člověk musí nést hrdě hlavu vzpříma a být připraven za svá práva a vlast bojovat. Fakticky i v přeneseném smyslu slova,*“ uvedl hejtman Libereckého kraje Martin Půta a zdůraznil, že je třeba vyzdvihnout činy a odhodlání československých legionářů.

Od událostí Rumburské vzpoury uplyne 100 let. K výročí je pod záštitou prezidenta republiky připravena v Novém Boru a Rumburku řada akcí.

Hlavní program oslav se odehraje v neděli 20. května.

9.00 – vlakové nádraží Nový Bor. Slavnostní zahájení symbolicky na místě začátku pochodu československých legionářů v roce 1938. Předání pamětních medailí ke 100. výročí Rumburské vzpoury významným osobnostem (pochodová hudba, mažoretky, legionáři, průvod do Smetanových sadů)

10.00 – 15.00 – Smetanovy sady. Ukázka výzbroje a výstroje legionářů, vojenské ležení, polní kuchyně

11.00 – 11.30 – Lesní hřbitov. Pochod k pomníku rumburských hrdinů

11.30 – 12.10 – Lesní hřbitov. Pietní akt u pomníku

13.45 – 14.45 – ZŠ U Lesa. Slavnostní odhalení pomníku T. G. Masaryka

15.00 – 17.00 – Městské kino Nový Bor. Filmová projekce Bomba pro T. G. Masaryka a beseda s dokumentaristou S. Motlem

20. května – 27. května jsou na vlakovém nádraží v Novém Boru připraveny komentované prohlídky unikátní pojízdné expozice představující věrnou repliku legionářského vlaku, v němž žili a bojovali příslušníci naší zahraniční armády v Rusku v letech 1918 – 1920. Vybavení vozů, legionáři v dobových stejnokrojích i originální exponáty, to vše doplněné stovkami fotografií mapujících historii čs. Legií. Přístupné Po – Pá 8.00 – 18.00, So a Ne 9.00 – 19.00

21. května 1918 po šesté hodině ranní 65 mužů v čele s Františkem Nohou odepřelo poslušnost velitelům: oproti rozkazu nastoupit beze zbraně nastoupili na ranní nástup s puškami. Ke vzpouře se postupně přidávali další vojáci, celkový počet byl asi 700. Přestože vzpoura vypukla spontánně, její vůdcové navázali rychle kontakt s českými vojáky z královéhradeckého 18. pěšího pluku, kteří byli umístěni v České Lípě. Jedině toto by mohlo přenést vzpuru do dalších oblastí, což mohlo přerůst v revoluci, která byla v českých zemích na spadnutí. Vzbouřenci nejprve obsadili město Rumburk a poté se vydali na pochod k Novému Boru, kde byli obklíčeni vojsky rakousko-uherské armády včetně královéhradeckého 18. pěšího pluku a rozprášeni.

„Drahá maminko. Přijměte nejsrdečnější pozdrav a vřelé políbení, už poslední, proč dozvíte se později. Bylo u nás v Rumburku něco nepředvídaného, čehož jsem se musel zúčastnit, což má za následek, že stojím nyní před stanným soudem a budu odsouzen k smrti, což očekávám, ale Vám se přiznám z toho, že jsem nevinný – musel jsem udělat to, co dělali druzí. Proto Vás prosím, drahá maminko, odpusťte mně vše, co jsem Vám tady špatného udělal a zapomeňte, že jste měla syna Františka. Loučím se s Vámi v duchu a na shledanou až u toho nejvyššího soudu, který jedinečně soudí spravedlivě. S Bohem.“ František

Poslední řádky Františka Nohy, který byl označen spolu se Stanislavem Vodičkou a Vojtěchem Kovářem za vůdce Rumburské vzpoury. 29. května 1918 v časných ranních hodinách byli všichni tři zastřeleni. Stanným soudem v Rumburku a Novém Boru byli k trestu smrti odsouzeni také Jakub Bernard, Jiří Kovářík, Jakub Nejdler, František Pour, Jan Pelnař, Antonín Šťastný a Jindřich Švehla; ti byli popraveni zastřelením tentýž den večer. Dalším čtrnácti odsouzeným k trestu smrti byl rozsudek zmírněn na mnohaleté vězení. Z více než 580 obviněných vzbouřenců bylo 116 za trest posláno na frontu a zbytek uvězněn v terezínské pevnosti.

Zdroj: wikipedia.org, www.rumburk.cz